Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/52/2020
Identifikačné číslo spisu:	8216203383
Dátum vydania rozhodnutia:	16.12.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:8216203383.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu E. J., bývajúceho v A., L. Q. XX, zastúpeného JUDr. Svätoslavom Vaškom, advokátom so sídlom v Bardejove, Baštová 5/A, proti žalovanej Ľ. J., bývajúcej v A., L. XXX, zastúpenej JUDr. Ivanom Savčákom, advokátom so sídlom v Bardejove, Partizánska 45, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Bardejov pod sp. zn. 6 C 97/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 25. marca 2019 sp. zn. 8 Co 33/2019 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bardejov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 6 C 97/2016-84 z 23. augusta 2018 vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov konania (ďalej len „BSM“) zaniknuté rozvodom na základe právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Bardejov č. k. 6 C 33/2013-56 zo dňa 1. júla 2015, ktoré rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 25. augusta 2015 tak, že do výlučného vlastníctva žalovanej prikázal hnuteľné veci: obývaciu stenu, gaučovú súpravu robenú na zákazku - rozťahovacia konštrukcia, televízor zn. Samsung, DVD prijímač, 2 ks taburetiek (r. 2011), kuchynský stôl a 2 ks stoličky (r. 2011), prehrávač CD (r. 2011), mikrovlnnú rúru (r. 2013), automatickú práčku (r. 2013), plyšový koberec na schodišti (r. 2000), vešiakovú stenu (obklad na stene), botník s nadstavbou (r. 2008), 3 ks skrine s nadstavbou v spálni, manželskú posteľ, okrúhle zrkadlo s taburetkou, 2 nočné stolíky, 2 nočné lampy, obývaciu stenu s príslušenstvom, gaučovú súpravu rozťahovaciu, 2 taburetky, stôl, hrnce, rádio. Vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.
1.1. V odôvodnení poukázal na výsledky vykonaného dokazovania, zistený skutkový stav a uviedol, že predmetom vyporiadania BSM sú hnuteľné veci súdom v stanovenej sume 1 300,- eur, a čiastka spojená s hodnotou motorového vozidla, ktoré predal po zániku BSM žalobca v sume 1 300,- eur. Poukázal na listinné dôkazy (fotografie č. l. 55-57 spisu) týkajúce sa hnuteľných vecí z ktorých vyplýva, že vykazujú známky zjavného opotrebenia, boli nadobudnuté v roku 1987, elektrospotrebiče v roku 2011-2013,

pričom ich výšku stanovil aj s prihliadnutím na ich mieru opotrebenia úvahou. Hodnotu motorového vozidla stanovil na základe ponuky motorových vozidiel autopredajcu (č. l. 58 spisu). Pri vyporiadaní masy BSM zohľadnil, že finančné prostriedky z predaja motorového vozidla, ktoré si žalobca ponechal, a preto s prihliadnutím na hodnotu hnuteľných vecí patriacich do masy BSM, neuložil povinnosť na finančné vyporiadanie podielu žiadnej zo strán. Právne vec posúdil v súlade s ustanoveniami § 143, § 148 ods. 1, § 149 ods. 1, 3, § 150 Občianskeho zákonníka. Podotkol, že žalovaná síce namietala, že niektoré z hnuteľných vecí nepatria do BSM, ale o tejto skutočnosti neuniesla dôkazné bremeno, ani nepreukázala, že by finančné prostriedky, ktoré boli vybraté z účtu v sume 3 022, 57 eura, boli použité výlučne pre potreby žalobcu a že neboli spotrebované v rámci uspokojenia potrieb domácnosti. Konštatoval, že do BSM nemohli patriť ani spoločné prostriedky investované na práce do rodinného domu rodičov žalovanej, keďže nebolo preukázané, či sa v danom prípade malo jednať o pohľadávku a predovšetkým, či trvá, keďže nebolo preukázané, že by pohľadávka voči tretím osobám vznikla a že by aj naďalej trvala. Súd prvej inštancie prikázal hnuteľné veci žalovanej s ohľadom na účelnosť ich využitia, keďže žalovaná žijúca v rodinnom dome rodičov ich aj užíva.
O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na základe podaného odvolania žalobcom rozsudkom č. k. 8 Co 33/2019-114 z 25. marca 2019 rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.
2.1. Odvolací súd konštatoval, že v spore bol dostatočne zistený skutkový stav, ako aj správne vyvodený právny záver. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, ako aj jeho odôvodnením. K odvolacím námietkam uviedol, že nebolo sporné, že strany sporu sa podieľali na opravách alebo úpravách nehnuteľnosti vo vlastníctve rodičov žalovanej a vynaložili na tieto práce svoje spoločné prostriedky. Žalobca nespresnil, aký právny význam prikladal absencii nájomného vzťahu vo vzťahu k vzniku pohľadávky strán sporu voči vlastníkovi nehnuteľnosti, a preto odvolací súd k tejto námietke nezaujal vecné stanovisko. K námietke stanovenia hodnoty hnuteľných vecí odvolací súd uviedol, že pokiaľ žalobca ani po výzve súdu zo dňa 21. júna 2018 v stanovenej lehote neodpovedal na tvrdenia žalovanej, že „ide o spotrebné veci, ktoré sa pravidelným užívaním opotrebujú, a teda ich hodnota rapídne klesá, a to až na úroveň nulovej zostatkovej hodnoty, napr. chladnička, vybavenie spálne, obývacia izba a pod., boli zakúpené v roku 1988“, nemožno záveru súdu prvej inštancie o 68 % opotrebení hnuteľných vecí nič vyčítať. Z týchto dôvodov napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdil v súlade s ustanovením § 387 CSP, vrátene výroku o trovách konania.
O trovách konania rozhodol v súlade s rozhodnutím súdu prvej inštancie.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Namietal, že súdy nižších inštancií nezohľadnili skutočnosť, že mu bol súdom udelený zákaz priblíženia sa k žalovanej na vzdialenosť menšiu ako 5 metrov a príkaz nezdržiavať sa v blízkosti obydlia žalovanej, z ktorého dôvodu nemal možnosť osobne zistiť skutočný stav a hodnotu hnuteľných vecí, ako aj nehnuteľnosti, v ktorej spolu ako manželia bývali. Podľa jeho názoru, došlo k porušeniu princípu rovnosti strán sporu, lebo rozhodnutia súdov vychádzali len z tvrdení a dôkazov žalovanej. Navrhol zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaná v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že súhlasí s rozhodnutiami súdov nižších inštancií. Podotkla, že nehnuteľnosť (garáž), ktorej sa žalobca domáha nie je v jej vlastníctve. Navrhla dovolanie žalobcu zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu

spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých civilný súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 4/2011).

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 písm. f) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 431 CSP dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

11. Podstata práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky a ich spravodlivé rozhodnutie (I. ÚS 26/94).

12. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný tak, ako sú obsahovo vymedzené v podanom dovolaní.

13. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia znamená porušenie práva na spravodlivý proces; jeho súčasťou je aj náležité odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 559/2018, III. ÚS 47/2019).

14. Do práva na spravodlivý proces sa premieta aj zásada voľného hodnotenia dôkazov, ktorá síce nie je výslovne upravená v ústavnom poriadku, ale má svoj ústavnoprávny rozmer, lebo vyplýva z princípu nezávislosti súdov a sudcov (čl. 46 ústavy). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Porušením práva na spravodlivý proces je nesporne aj situácia, ktorá nerešpektuje pravidlá vymedzujúce proces vyhľadávania, vykonávania a hodnotenia dôkazov, kedy v hodnotení skutkových zistení absentuje určitá časť skutočností, ktorá vyšla najavo, alebo boli kvalifikovane namietané, ale nižšie súdy ich právne nezhodnotili v celom súhrne.

15. V preskúmavanej veci žalobca namietal, že došlo k porušeniu princípu ,,rovnosti zbraní“ (§ 420 písm. f) CSP) z dôvodu, že nemohol reálne vstupom do obydlia žalovanej zistiť skutočný stav hnuteľných vecí, najmä ich mieru opotrebenia pre účely stanovenia ich hodnoty v spore.

16. Princíp ,,rovnosti zbraní“ spočívajúci v rovnakom postavení strán sa prejavuje v spôsobe a rozsahu dokazovania a v iných oblastiach spojených s uplatňovaním práva. Možnosť navrhovania dôkazov je spojená s princípom dôkazného bremena, ktorého úspešnosť sa v súdnom spore viaže na schopnosť predložiť adekvátne dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

17. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že princíp ,,rovnosti zbraní“, ako jeden z prvkov širšej koncepcie spravodlivého konania okrem iného vyžaduje, aby každý účastník mal primeranú možnosť predložiť svoje návrhy za podmienok, ktoré nie sú podstatne nevýhodnejšie než podmienky, za ktorých touto možnosťou disponuje druhý účastník (rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Ankerl v. Švajčiarsko,1996, Helle v. Fínsko, 1997).

18. Z práva na spravodlivý proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len ,,Dohovoru“), pre procesnú stranu totiž nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I.ÚS 97/97, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

19. ,,Procesným postupom súdu“ sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednania veci to, ako súd spor, znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní. Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. Pokiaľ ,,postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu, zásadne ním nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (rozhodnutie najvyššieho súdu z 28. februára 2019 sp. zn. 2 Cdo 225/2018).

20. Hodnotenie a rozsah vykonania navrhnutých dôkazov je vecou súdu, ktorý jednotlivé dôkazy hodnotí jednotlivo, v ich vzájomnej súvislosti v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov (§ 191 CSP). Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Pri hodnotení dôkazov je súd viazaný zisteným skutkovým stavom veci a zásada voľného hodnotenia dôkazov je limitovaná požiadavkou nadväznosti medzi skutkovými zisteniami súdu získanými v procese dokazovania, úvahami súdu v procese hodnotenia dôkazov a jeho právnymi závermi (I. ÚS 114/2008).

21. Z uvedeného vyplýva, že postupom súdov nižších inštancií nedošlo k porušeniu procesných práv žalobcu, lebo súdy pri stanovení miery opotrebenia hnuteľných vecí patriacich do masy BSM vychádzali z predložených listinných dôkazov a to fotografií, s tým, že po zohľadnení uplynutého času ich nadobudnutia (1987, 2011-2015), z objektívneho hľadiska je miera opotrebenia daná. Výška hodnoty hnuteľných vecí bola v súlade so zásadou hospodárnosti konania stanovená úvahou súdu, na základe predložených listinných dôkazov (fotografií), ktorá ani v dovolaní žalobcom spochybnená nebola.

22. Súdy nižších inštancií správne poukázali na zásadu koncentrácie konania, ako aj na povinnosti strán preukázať tvrdené skutočnosti. Je nesporné, že žalobca na výzvu súdu týkajúcu sa vyjadrenia žalovanej k hodnotám hnuteľných vecí patriacich do masy BSM reagoval a to na pojednávaní dňa 25. júla 2018 (č. l. 77 spisu), a preto dovolací súd nepovažoval uplatnenú námietku za relevantnú, lebo v súlade s ustanovením § 442 CSP je viazaný zisteným skutkovým stavom. Z vyjadrenia žalobcu vyplýva, že navrhoval 60 %-né opotrebenie hnuteľných vecí patriacich do masy BSM, pričom súdy nižších inštancií zohľadnili ich 68 %-né opotrebenia.

23. K stanoveniu miery opotrebenia hnuteľných vecí patriacich do masy BSM, nebolo potrebné, aby

žalobcovi bolo umožnené v civilnom spore porušiť uloženú mu povinnosť v trestnom konaní týkajúcu sa zákazu priblíženia sa k žalovanej. Žalobca mohol navrhnúť dôkazy podľa vlastnej úvahy, ktorých vykonanie by posúdil súd. Nezohľadnenie návrhu žalobcu na stanovenie miery opotrebenia nemožno považovať za porušenie princípu ,,rovnosti zbraní", pokiaľ súdy nižších inštancií správne zistili skutkový stav, ktorý aj správne právne posúdili.

24. Z týchto dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie žalobcu v súlade s ustanovením § 447 písm. c) CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

25. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej v odvolacom konaní (§255 ods. 1 CSP) tak, že v záujme rozumného usporiadania procesných nárokov strán v spore v súlade so zásadou hospodárnosti konania (čl. 4 v spojení s čl.17 Základných princípov CSP), žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, lebo jej žiadne nevznikli (R 72/2018).

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.